

**Ansøgningskema til
Region Midtjyllands Uddannelsespulje**

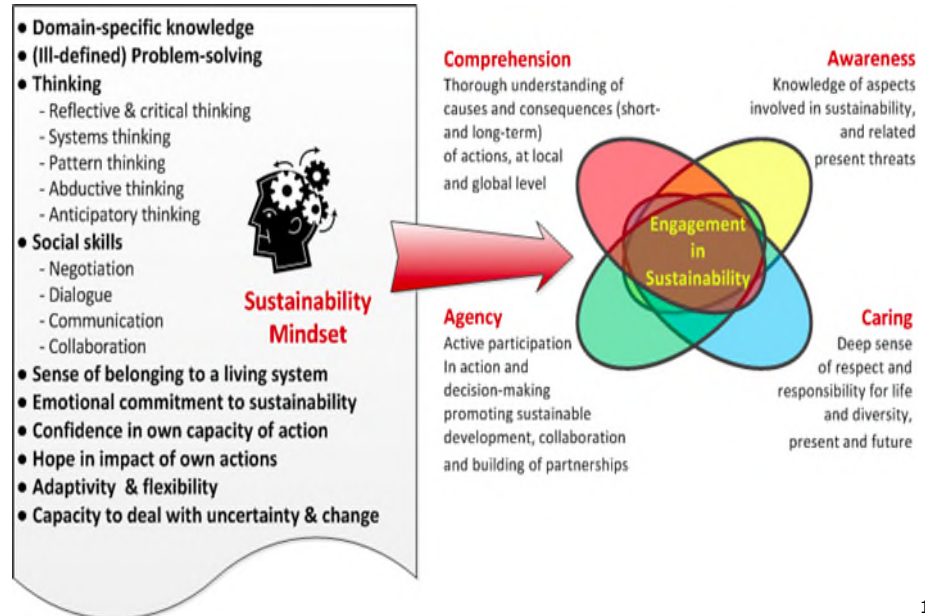
Forår 2020

Ansøger	Tradium - i samarbejde med Learnmark, Mercantec, Egaa Gymnasium, Ungdomsbyen, Concito, EPUC og UNEVOC-UNESCO.
Kontaktperson	Eva Møller Jensen
Adresse	Vester Alle 26, 8900 Randers
Mail	evj@tradium.dk
Telefon	+45 30634272
CVR-nummer	32806872

Beskrivelse af projektet	
Projektets titel	Fra lokal til global -udvikling af bæredygtighedsdidaktik på tværs
Projekt start – projekt slut	Startdato: 01-08-20 Slutdato: 31-12-22
Resume (kort beskrivelse af projektets indhold, max 15 linjer)	Learnmark, Mercantec, Tradium og Egaa Gymnasium samarbejder med Ungdomsbyen m.fl. og UNESCO-UNEVOC om at udvikle metoder til at integrere klima, grøn omstilling og bæredygtighed naturligt på erhvervsskolen, så eleverne oplever bæredygtighed som et selvfølgelig element i undervisningen fra folkeskole til erhvervskompetence. Projektet vil dels afsøge bæredygtighedsinitiativer og dels, gennem erfaringer fra praksis og med inspiration og sparring fra videninstitutioner og ikke mindst gennem det tværgående samarbejde mellem skolerne, udvikle en didaktik for bæredygtighed. Gennem erhvervet indsigt og praksiserfaring omkring de systemiske relationer mellem miljø, økonomisk vækst og social udvikling får eleverne (bæredygtigheds)kompetencer til at handle i det lokale med et globalt perspektiv.

<p>Projektets formål og succeskriterier</p>	<p>Kort beskrivelse af formål</p> <p>FN's 17 verdensmål og her mål 4.7 peger på, at en del af en bæredygtig udvikling er, at: "...alle elever [inden 2030] skal have tilegnet sig den viden og de færdigheder, som er nødvendig for at fremme en bæredygtig udvikling".</p> <p>Kernen i dette projekt er at udvikle metoder, processer og pædagogiske tilgange, der fremmer et bæredygtigheds-mindset hos de unge, så viden og færdigheder tilegnes gennem en erhvervsskolepædagogik, der giver plads til at omsætte teori til praksis, refleksion, helhedsforståelse og kompleksitet.</p> <div data-bbox="699 656 1254 1189" data-label="Diagram"> <p>A Venn diagram consisting of three overlapping circles. The top circle is orange and labeled 'Social udvikling'. The bottom-left circle is light blue and labeled 'Økonomisk vækst'. The bottom-right circle is light green and labeled 'Miljø'. The intersections between the circles are shaded in a darker tone of the respective colors.</p> </div> <p>Det handler ikke kun om affaldshåndtering i kantinen, FSC-mærkede materialer på byggepladsen eller spildevandsmålinger i kemi. Denne begrænsede tilgang til bæredygtighed hæmmer i virkeligheden. For hvis man ikke evner at forstå systemisk kompleksitet, falder man tilbage på analyse af enkeltdele, den mest kendte måde at tilegne sig viden og læring på. Gennem en helhedsorienteret bæredygtighedspædagogik skal elever og undervisere arbejde med komplekse systemer f.eks. i forholdet mellem social udvikling, økonomisk vækst og miljø. Eleverne skal i undervisningen arbejde med krop, hoved og hjerte og dermed lære at forholde sig til forandring, usikkerhed og globale fænomener som resultat af lokale dynamikker.</p> <p>Grøn, bæredygtig dannelse</p> <p>En udfordring i arbejdet med bæredygtighed er som sagt at få helhedsintegreret de bæredygtige aspekter i undervisningen, så bæredygtighed ikke kommer til at fremstå som en ekstra opgave i faget, men som en integreret dimension, som det enkelte fag forholder sig fagligt og helhedsorienteret til.</p> <p>Kobling mellem bæredygtighed, fagene, eleven og omverden til et bæredygtigheds-mind set kræver en bæredygtighedspædagogik. Det handler om, hvordan man som underviser kan knytte bæredygtige perspektiver, emner og tematikker til det faglige indhold samtidig med, at eleverne aktivt kan bidrage med forståelser, diskussioner, perspektiver og eventuelle løsninger. Gennem den fagfaglige</p>
--	---

undervisning kan bæredygtige aspekter gøres konkrete og relevante for eleverne og skabe en dannelsesmæssig vekselvirkning mellem eleven og verden.

Sustainability mindset – som vist på modellen herover. Det fører til tre overordnede projektspørgsmål:

- Hvordan kan erhvervsskolerne og ungdomsuddannelserne skabe en ramme for virksomme koblinger mellem fagene og bæredygtighed?
- Hvordan skaber underviserne ud fra deres undervisning mulighederne for, at eleverne kan arbejde fagligt med bæredygtighed og samtidig give dem en oplevelse af, at de i arbejdet med bæredygtighed skaber forbindelser mellem sig selv og verden?
- Hvordan kan eleverne med egen faglighed bidrage med forskellige, meningsfulde fagfaglige perspektiver på bæredygtighed, og hvordan kan dette arbejde samtidig danne grundlag for, at eleverne individuelt og i fællesskab danner deres egne personer og karakterer? Den enkelte elevs krop, hoved og hjerte.

Projektet vil søge:

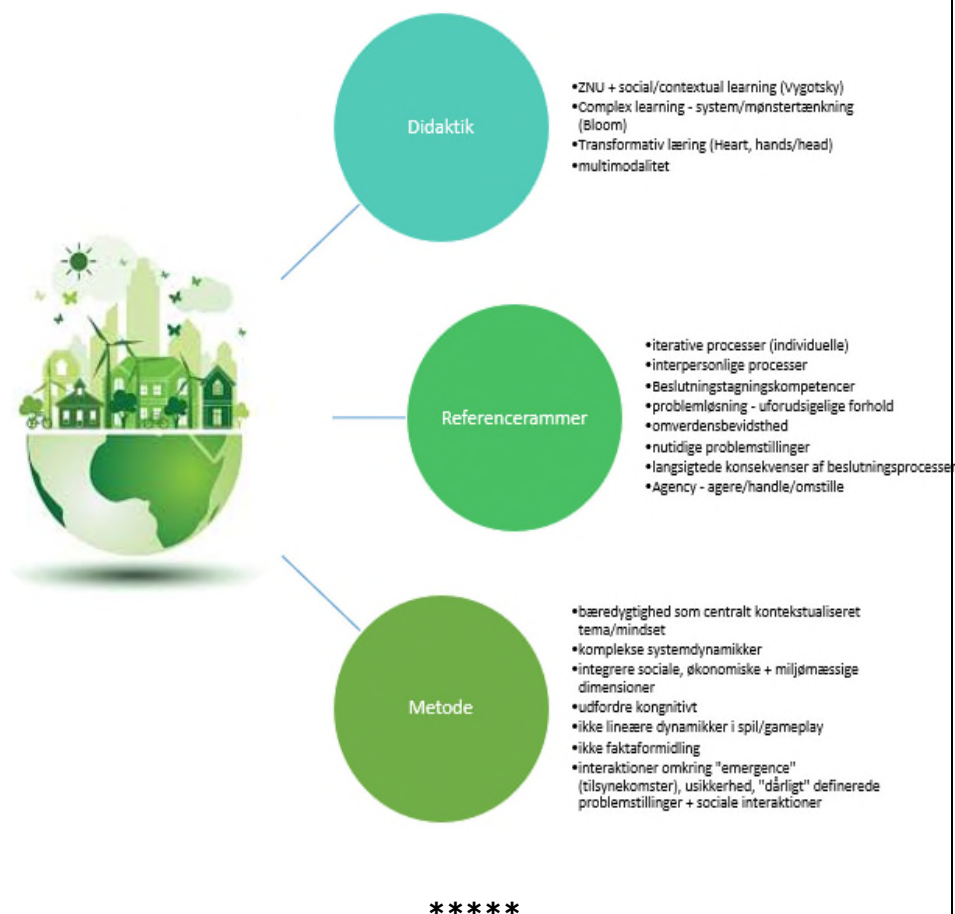
- At afdække og analysere, hvad der allerede sker omkring bæredygtighed og FNs 17 verdensmål
- At etablere et stærk netværk- og videnssamarbejde mellem de tre erhvervsskoler og STX-gymnasiet i forhold til det konkrete arbejde med bæredygtighed i uddannelserne
- At inspirere og organisere, så der sker en styret, pædagogisk fagligt funderet udvikling af bæredygtighed i undervisningen

¹ Modellen er fra Tilbury and Wortmann (2004) – Engaging People in Sustainability, Cambridge Uk. & The decade of Education for Sustainable Development, UNESCO UN (2005)

hen mod et bæredygtigheds-mindset

- At involvere elever og undervisere via udviklingsgrupper og workshops om konkrete forløb og læringsprocesser, webinarer og andre relevante udviklingsfora, som bæredygtighedsdage på tværs, UNESCOs bæredygtighedscamps og UNESCO årsmøder med workshops.
- At udvikle minimum 12 forslag til toning af fag gennem konkrete undervisningsforløb, hvor bæredygtighed er temaet gennem bl.a. innovationsprocesser og en kreativ / legende tilgang.
- At udvikle og beskrive en helhedsorienteret bæredygtighedsdidaktik.

Indsætterne sker i samarbejde med Ungdomsbyen mfl., der skal inspirere til udvikling af bæredygtighedsdidaktikken, med udgangspunkt i nedenstående overblik:

Beskriv kort projektets succeskriterier:

- At der udvikles en bæredygtigheds didaktik ind i en erhvervsskolekontekst
- At der sker øget rekruttering af elever til erhvervsskolerne

	<ul style="list-style-type: none"> • At flere uddannelser opnår en grøn og socialt bæredygtig profil • At eleverne oplever, at de har arbejdet med nogle konkrete og meningsskabende aktiviteter • At eleverne har opnået større viden og bevidsthed om bæredygtighed – også som en naturlig del af deres hverdagsaktiviteter, både i undervisningen og privatlivet • At erhvervsuddannelserne opnår image som aktive bæredygtighedscentre • At undervisernes har opnået en kapacitetsopbygning og faglig tilgang til bæredygtighed, som gør dem i stand til at møde elevernes spørgsmål og behov og til at samarbejde med andre undervisere/elever på tværs af afdelinger, fag og skoler. • At underviserne har bidraget til udbredelse af bæredygtig ud/-dannelse i verdensmålsskolenetværket i Danmark og inspireret andre ungdomsuddannelser i både Region Midt og andre regioner i Danmark samt globalt
<p>Projektets konkrete mål</p>	<p>Projektets primære mål er at udvikle og afprøve en <u>bæredygtighedsdidaktik</u>, der viser veje til at udvikle og fastholde et bæredygtigheds-mindset. Dette mindset skal række ud over undervisningen og ind i elevens selvforståelse i et større perspektiv i triangeln mellem miljø, økonomisk vækst og socialudvikling.</p> <p>Projektet vil omfatte mange elever og undervisere på institutionerne. Her nævnes et par eksempler:</p> <p>Learnmark arbejder som et af forløbene med en tværgående bæredygtighedsdag for hele institutionen. Dermed involverer denne event 1500 elever + knap 100 medarbejdere.</p> <p>Mercantec vil i udviklingen af en bæredygtighedsstrategi involvere omkring 15 ledere, og de digitale forløb vil omfatte omkring 125 elever og 15 undervisere.</p> <p>Tradium gennemfører bæredygtig brobygning for op mod 100 elever i år 1 og op mod 250-300 elever i år 2, og der involveres 10 medarbejdere i dette.</p> <p>De fælles aktiviteter mellem skolerne i projektår 2 er endnu ikke færdig-defineret udover den tværgående indsats på byggeområdet med udgangspunkt i de mobile læringscentre fra "Videnscenter for håndværk – bæredygtighed, klimarenovering og byggeri". Deltagerantal kan altså ikke anslås her.</p>
<p>Projektets aktiviteter (Hvordan vil I gen-</p>	<p>I august 2020 arbejder skolerne indledningsvist om at etablere en fælles tilgang til bæredygtighedsdidaktik ud fra de metodikker,</p>

<p>nemføre projektet?)</p>	<p>Ungdomsbyen m.fl. i samarbejde med skoler og UNESCO har erfaringer med.² Herfra og i samarbejde med UNESCO/UNEVOC trækkes der allerede linjer til, hvorledes skolernes bæredygtighedsindsatser kan bidrage til en global indsats, så elever, undervisere og ledere får forståelse af, at netop deres grønne indsats gavner i den globale helhed.</p> <p>Der arbejdes herudfra faseopdelt, og der arbejdes med workshops på tværs af skoler, både i off-line- og on-line-formater.</p> <p>Fase 1 fra efteråret 2020:</p> <p>Her undersøger, udvikler og afprøver den enkelte skole internt metodikker og integrerer dem i egen bæredygtighedsforståelse, men med tilbud til partnerskoler om workshopsdeltagelse.</p> <p>Learnmark:</p> <p>Aktivitet 1: Bæredygtighedsdag på tværs af alle Learnmarks uddannelser</p> <p>Mål med den fælles bæredygtighedsdag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne opnår nogle fagmål inden for kreativitet og innovative processer • Eleverne får rollen som bærere af ny viden omkring bæredygtighed, som de kan bringe ud i virksomhederne • Vi skaber et rum, hvor eleverne får mulighed for at reflektere og handle i relation til bæredygtighed. • En fælles aktivitet på tværs af Learnmarks uddannelser vil være med til at nedbryde de barrierer, der findes omkring, hvordan vi tænker om hinanden på tværs af uddannelserne. • Det meningssskabende i bæredygtighedsdagen vil vi opnå ved at indskrive målpinde inden for de enkelte fagområder, der skal nås på bæredygtighedsdagen. • Vi ønsker en dag, hvor eleverne kommer i spil over for hinanden – og viser de kompetencer, som de enkelte uddannelser byder på. • Aktiviteter på fælles bæredygtighedsdag vil knytte an til nogle af de læringsmål, som er i de enkelte uddannelser. <p>Aktivitet 2: Bæredygtighed i uddannelser og fag</p> <p>Vores mål med aktiviteten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At Learnmarks elever bliver bærere af viden om bæredygtighed, som de kan bringe med ud i virksomhederne • At underviserne får rum til at udvikle undervisningsmateriale, projekter og bæredygtige forløb, som lever op til bekendtgørelser og kompetencemål • At vi kan øge den faglærte kapacitet – at flere unge vælger erhvervsuddannelser/ STEM uddannelser, da der er en synlig
-----------------------------------	---

² Se <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/int/190515-fuld-rapport-ungdomsbyen-ud-dannet-til-baeredygtighed-en-ny-fortaelling-om-erhvervsuddannelse.pdf?la=d>

*både grøn og social bæredygtig profil, som motiverer de unge til at søge uddannelserne og som inkluderer nye narrativer, der henvender sig til alle og ikke kønsopdeler hverken uddannelser eller det ventende arbejdsmarked efterfølgende*³

- Vi vil indarbejde bæredygtighed og FN's verdensmål som en integreret del af undervisningen ved en mere systematiseret tilgang. Vi vil udvikle undervisningsforløb om bæredygtighed, der kan bruges bredt i undervisningen, men også mere fag-specifikke forløb med afsæt i de særlige problemstillinger og faglige udfordringer i forhold til fx byggeriet, fødevarerbranchen, transport og de merkantile fag. Det kan være både digitale forløb, projekter og traditionelle undervisningsforløb

---

Mercantec

Aktivitet 1: Udvikling og formulering af en organisatorisk bæredygtighedsstrategi

Formålet med at formulere en strategi, der rammesætter arbejdet med bæredygtighed og fungerer som en model for, hvordan man konkret kan arbejde med bæredygtig dannelse på erhvervsuddannelser.

Der nedsættes arbejdsgrupper til udarbejdelse af strategierne samt målbare målsætninger, delmål og tværgående indsatser for begge områder.

Strategien for uddannelse skal bl.a. indeholde overvejelser om, hvordan vi understøtter elevernes faglige og holdningsmæssige fokus ligesom vi vil udvikle uddannelsesindhold med stort fokus på social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed, klimavenlige uddannelsesretninger og sikre udnyttelse af de teknologiske muligheder.

Aktivitet 2: Udvikling af konkrete digitale forløb om bæredygtighed

Formålet er, at der udvikles digitale undervisningsforløb om bæredygtighed, der kan bruges i undervisningen i alle fag. Hermed gøres bæredygtighed til en naturlig del af undervisningen, og de enkelte fag kan dykke yderligere ned i fagspecifikke problemstillinger af bæredygtighed.

Tradium: Fra verdensmål til hverdagsmål

Aktivitet 1 & 2:

Fra verdensmål til hverdagsmål – under denne overskrift ønsker Tradium at skabe en begyndende rød tråd fra den bæredygtighedsundervisning, der finder sted i folkeskolerne, direkte over i erhvervsuddannelserne gennem Brobygning og GF1.

³ UNESCO færdiggør netop i år 2020 et nyt forskningsprojekt om EUD, STEM og ligestillingsperspektiver. Projektet omfatter forskning om eksisterende praksis og samler best/next practice.

I **Brobygning** skal bæredygtighed og grønt perspektiv være med til at øge rekrutteringen, og der arbejdes indledningsvist på MAD-området. Her kan reduktion af madspild, andre produktionsmetoder (der kan gro fremragende østershatte i kaffegrums...) og proteinkilder være inspirationskilder, men udgangspunktet kan også være grøn toning af elevernes eget fødevarerforbrug på alle parametre, uden den moralske pegefingert.

På **GF1** skal der arbejdes med bæredygtig toning af fagene. Verdensmålene kan godt være svære at tænke ind i dagligdagen for en elev i et køkken, hvor man følger en opskrift og ikke tænker så meget over, om fx rester af råvarer eller retten kan anvendes senere, når eleverne ikke helt har styr på planlægningen. Så det er med at få verdensmålene lavet om til hverdagsmål, så de bliver en naturlig ting. Eleverne skal opnå fagmål inden for kreativitet og innovative processer, så bæredygtighed bliver mere end blot et begreb, det skulle gerne være et mindset som den unge bærer med som grundlæggende skills.

Skolen skal også tænke på hvordan fremtidens udvikling er inden for mad, service og produktionen, fx ved at tænke grønt og anderledes. Vi skal også kikke på det centrale i fremtidens mad og produktionen – økologi, samt på en måde få verdensmålene i nærheden af den umiddelbare faglige og professionelle virkelighed - også med verdensmål 5 for øje, fordi fagene indenfor MAD er præget af en stor mangel på ligestilling.

FASE 2 – 2021-2022:

Her arbejdes på tværs af skolerne.

Formålet er indenfor bestemte fag at inspirere og integrere en bredere toning af fagene med bæredygtighed – med udsyn til arbejdsliv og virksomheder.

Det gælder byggefagene. " Videnscenter for håndværk – bæredygtighed, klimarenovering og byggeri", som er en del af Learnmark, inddrages i de tværgående forløb. Videnscenteret råder over mobile læringscentre og er en kapacitet indenfor fx bæredygtigt byggeri, droner, robotter, solcelleanlæg, scanning af bygninger og måleudstyr.

De fælles forløb skal generere mange værktøjer og metoder til grøn, social og faglig toning af byggefagene på de 3 skoler - og her skal videncenteret støtte i udviklingen af fag og brancherelaterede undervisningsforløb på tværs af skoler og brancher ud fra den pædagogiske og didaktiske ramme, som vi tidligere har beskrevet.

Det er afgørende, at vi kan inspirere og integrere bæredygtighed i fagene, så eleverne dannes til bæredygtighed. Denne indsats vil medvirke til, at de bæredygtige aspekter integreres i undervisningen på GF2 og HF, så bæredygtighed ikke opleves som en ekstra opgave af undervisere og elever. Dermed opnås en ramme for virksomme koblinger mellem fagene og bæredygtighed, hvor undervisere ud fra deres undervisning får blik for, at eleverne kan arbejde fagligt med bæredygtighed.

	<p>Fase 3 – efterår 2022: Erfaringsopsamling Videndeling Afrapportering</p> <p>Slutformidling på årsmøde for UNESCOs Verdensmålsskoler, februar 2023.</p>	
<p>Tilknytning til tema(er) under Den Midtjyske Teknologipagt (Hvis der søges under Teknologipagtpuljen)</p>	<p>Dette projekt adresserer en række af de temaer, som er nævnt i den Midtjyske Teknologipagt</p> <p>Først og fremmest teamet omkring bæredygtighed, hvor vi får dette tema indarbejdet som en del af de almene og faglige undervisning på erhvervsskolerne. Dette sker med udgangspunkt i de forskellige fag – men med afsæt i en fælles didaktisk tilgang og et globalt perspektiv.</p> <p>Dernæst er det vores mål at ud(danne) de unge omkring bæredygtighed – at vi skaber rum for refleksion, hvor den unge bliver bevidst om de valg, som han/hun træffer</p> <p>Projektet vil også understøtte STEM-målene, da det vil medvirke til at STEM-uddannelserne får en mere grøn profil, hvilket motiverer de unge til at søge uddannelserne. Derved får vi øget den faglærte kapacitet – at flere unge vælger en erhvervsuddannelse/STEM uddannelse. En del af de udviklede forløb vil være digitale, hvilket også understøtter Den Midtjyske Teknologipagt.</p> <p>Projektets samarbejde med UNESCO understøtter også temaerne i puljen, idet projektet kan profitere fra det materiale, som UNESCO publicerer i 2020. UNESCO færdiggør netop i 2020 et nyt forskningsprojekt om EUD, STEM og ligestillingsperspektiver. Projektet omfatter forskning om eksisterende praksis og samler best/next practice. UNESCO/UNEVOC har særskilt programspecialist på projektet, som vil gå i dialog med danske partnere om muligheder for vidensudveksling.</p>	
<p>Tidsplan (Start, afslutning samt evt. milepæle undervejs)</p>	<p>Fase 1 Efterår 2020 - Forår 2021</p>	<p>Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned</p> <p>Etablering af tværgående arbejdsgrupper for fase 1-aktiviteter Projekthjemmeside Opstartsworkshops Udviklingsarbejde ift:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bæredygtighedsstrategi • Bæredygtighedsdag • Brobygning • GF1 • Digitale forløb <p>Afprøvning Del-evaluering fase 1</p>

	<table border="1"> <tr> <td>Fase 2 Efterår 2021 - Forår 2022</td> <td> Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Etablering af tværgående arbejdsgrupper for fase 2-aktiviteter Udviklingsarbejde ift: <ul style="list-style-type: none"> • 3 x 2 fælles projekter i samarbejde med Videnscenter for håndværk – bæredygtighed, klimarenovering og byggeri Afprøvning Del-evaluering fase 2 </td> </tr> <tr> <td>Fase 3 Efterår 2022</td> <td> Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Afsluttende afprøvninger Evaluering Materialeopsamling Engelsk oversættelse af materialer mv. Webinarer Opsamlingsworkshop </td> </tr> <tr> <td>Formidling Forår 2023</td> <td>Workshop på UNESCOs verdensskolekongres</td> </tr> </table>	Fase 2 Efterår 2021 - Forår 2022	Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Etablering af tværgående arbejdsgrupper for fase 2-aktiviteter Udviklingsarbejde ift: <ul style="list-style-type: none"> • 3 x 2 fælles projekter i samarbejde med Videnscenter for håndværk – bæredygtighed, klimarenovering og byggeri Afprøvning Del-evaluering fase 2	Fase 3 Efterår 2022	Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Afsluttende afprøvninger Evaluering Materialeopsamling Engelsk oversættelse af materialer mv. Webinarer Opsamlingsworkshop	Formidling Forår 2023	Workshop på UNESCOs verdensskolekongres
Fase 2 Efterår 2021 - Forår 2022	Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Etablering af tværgående arbejdsgrupper for fase 2-aktiviteter Udviklingsarbejde ift: <ul style="list-style-type: none"> • 3 x 2 fælles projekter i samarbejde med Videnscenter for håndværk – bæredygtighed, klimarenovering og byggeri Afprøvning Del-evaluering fase 2						
Fase 3 Efterår 2022	Styregruppemøde hver 3. md. Procesgruppemøde hver 2. måned Afsluttende afprøvninger Evaluering Materialeopsamling Engelsk oversættelse af materialer mv. Webinarer Opsamlingsworkshop						
Formidling Forår 2023	Workshop på UNESCOs verdensskolekongres						
<p>Organisering (ledelse, partnerskab, styregruppe mv.)</p>	<p>Styregruppe (strategiske beslutninger):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ledelse fra de 3 skoler • Projektleder • Ungdomsby-repræsentant <p>Procesgruppe (overordnet, tværgående koordinationsgruppe):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektledere fra skolerne • Ungdomsby-repræsentanter • Øvrige leverandører ad hoc • Elever, undervisere, virksomheder mv ad hoc <p>Projektgrupper, lokalt og tværgående</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektledere fra de 3 skoler • Uddannelsesledere • Undervisere ad hoc + • Elever ad hoc • Eksterne leverandører • Virksomheder / LUU ad hoc • ? 						
<p>Evt. andre samarbejdspartnere og deres rolle i projektet</p>	<p>Projektet udfoldes i et bredere samarbejde omkring DEG-Ls bæredygtighedsaktører, med et internationalt perspektiv.</p> <p>Ungdomsbyen besidder årtiers erfaring med og stærke kompetencer i samarbejder på tværs af uddannelser, skoler og organisationer om social, miljømæssig og økonomisk bæredygtighed. Ungdomsbyen tilbyder brobygningskurser til erhvervsuddannelserne og kurser indenfor social og økonomisk bæredygtighed med fokus på unges</p>						

medborgerskab, praksisfaglighed, brug af spildesigns og innovative processer. I Ungdomsbyens bestyrelse sidder Concito (som er en af nedenstående beskrevet samarbejdspartnere), som Ungdomsbyen samarbejder med på et erhvervsskoleprojekt hos NEXT om udviklingen af forløb om *bæredygtig byggeri*.

Ungdomsbyen har eksisteret siden 1963, og er opstået og virker stadig den dag i dag i et ligeværdigt og frugtbart samarbejde mellem staten og skiftende samarbejdspartnere i det private erhvervsliv, offentlige sektor og i civilsamfundet.

Ungdomsbyen er i dag beliggende på Nørrebro i København og er et kursus- og kompetencecenter for det omgivende samfund. Ungdomsbyen var engang en fysisk mini-by, bygget af håndværkerlærlinge til gavn og glæde for elever og lærere fra folkeskolens ældste klasser. I dag er grundskoler og ungdoms-/erhvervsuddannelser de primære målgrupper.

De senere år er Ungdomsbyen blevet en stærk aktør indenfor udveksling globalt. Blandt andet ved at blive udpeget som national koordinator for UNESCO Associated School Project- der i Danmark hedder UNESCO's verdensmålsskoler. Netværkerne herunder arbejder primært med udbredelsen af UNESCOs værdier om fred og ligestilling samt FN's 17 verdensmål.

Ungdomsbyen rolle er at koordinere og facilitere samarbejdet på tværs. Til dette vil Ungdomsbyen indkalde relevante kræfter fra henholdsvis Concito, EPUC og UNESCO's verdensmålsskole-netværker herunder UNEVOC og Egaa Gymnasium. Egaa Gymnasium koordinerer UNESCO-verdensmålsnetværket ene netværk 'Bæredygtig Udvikling' i samarbejde med Ungdomsbyens nationale koordinator og pædagogiske konsulenter. Egaa Gymnasium samarbejder også med Mercantec om andre relevante projekter, der kan skabe en vigtig synergi med dette projekt i udbredelsen af erfaringer og viden i hele regionen og nationalt.

Partnerne præsenteres alle her forneden:

Ungdomsbyen koordinerer projektets procesgruppe og udviklingsarbejde.

Dette projekt bliver et didaktisk laboratorium på tværs af de tre erhvervsskoler. Til udviklingsarbejdet vil Ungdomsbyen indkalde relevante kræfter fra henholdsvis Concito, EPUC og UNESCO's verdensmålsskole-netværker herunder UNEVOC og Egaa Gymnasium. Egaa Gymnasium koordinerer UNESCO-verdensmålsnetværket 'under-netværk 'Bæredygtig Udvikling'. Dette sker i samarbejde med Ungdomsbyens nationale koordinator og pædagogiske konsulenter. Egaa Gymnasium samarbejder også med Mercantec og Tradium om andre relevante projekter, der kan skabe en vigtig synergi med dette projekt i udbredelsen af erfaringer og viden i hele regionen og nationalt.

Som ekstern partner indgår Ungdomsbyen, som sekretær for en overordnet procesgruppe, der består af erhvervsskolernes projektrepræsentanter. Sammen styrer vi projektets tværgående aktiviteter og udviklinger.

Ungdomsbyen vil på denne måde sikre, at andre erhvervsskoler, gymnasier og grundskoler i Region Midtjylland vil få kendskab til projektets opnåede resultater og erfaringer, og at kommunikationen

med DEG og UNESCOs verdensmålsskolenetværkerne sker jævnligt med god videnudveksling. Verdensmålsskolerne har to netværk, nemlig Globalt medborgerskab og Bæredygtig udvikling, der hvert år faciliterer netværksmøder og camps om verdensmålene, indimellem med skoler fra andre lande, som dette projekt kan få gavn af og vice versa.

Ungdomsbyen inddragelse af de danske UNESCO's verdensmålsskoler.

Ungdomsbyen er som beskrevet udpeget national koordinator af det danske UNESCO verdensmålsskolenetværk – Verdensmålsskolerne består d.d. af 49 skoler heraf 8 erhvervsskoler med mange nye ansøgninger fra endnu flere erhvervsskoler på vej og så i Region Midtjylland. En styregruppe under den danske UNESCO nationalkommission bevilliger midler til udvikling af netværkets skolars aktiviteter omkring FN's 17 verdensmål herunder til udveksling med skoler og uddannelser fra andre lande.

Ungdomsbyens kortlægning "(Ud)dannet til bæredygtighed".

Ungdomsbyen gennemførte i 2019 en kortlægning for den danske UNESCO-nationalkommission med titlen "(Ud)dannet til bæredygtighed". Kortlægningen bygger på en spørgeskemaundersøgelse og en række kvalitative interviews med elever, faglærere, uddannelseschefer og direktører. Disse kvalitative interviews viser, at eleverne er meget motiverede for arbejdet med bæredygtighed, når bæredygtighed oversættes i de enkelte uddannelser, så eleverne oplever, at de får handlekompetencer til at skabe bæredygtige løsninger. Eleverne motiveres af det kreative, det skabende og det bæredygtige. Faglærere oplever ligeledes, at et fokus på bæredygtighed motiverer eleverne. Samtidig oplever lærere et behov for kompetenceudvikling, og at der udvikles et didaktisk og metodisk grundlag for undervisningen i bæredygtighed, fordi det er afgørende, at undervisningen ikke skaber magtesløshed hos eleverne, men i stedet giver dem konkrete handlekompetencer. Uddannelseschefer og direktører bekræfter, at der er interesse for bæredygtighed og ser potentialer i at samtænke en bæredygtig drift på skolerne med indholdet i undervisningen.

Rapporten konkluderer, at et fokus på bæredygtighed både støtter elevernes dannelse og uddannelse – erhvervelse af konkret viden og kompetencer. Rapporten konkluderer endvidere, at italesættelse af en bæredygtighedsprofil på erhvervsuddannelserne kan være med til at skabe større prestige om erhvervsuddannelserne og dermed bidrage til rekruttering og højere fastholdelsesprocent på uddannelserne.

Jf.

<https://www.uvm.dk/internationalt-arbejde/unesco/danske-unesco-aktiviteter/uddannet-til-baeredygtighed>

Ungdomsbyen vil koble projektets erhvervsskoler til UNEVOC

- Herunder TVET og BILT

Ungdomsbyens koordinering og facilitering af UNESCO's verdensmålsskolenetværk, giver i høj grad dette projekts erhvervsskoler adgang til UNESCO-UNEVOC-" International Center for Teknik og Erhvervsuddannelse" resurser. Det er UNESCOs eneste specialisere-

de center for teknik og erhvervsuddannelse (TVET) og en integreret del af UNESCOs internationale program på TVET. Gennem sine kapacitetsudviklingsprogrammer, samarbejdsprojekter og verdensomspændende UNEVOC-netværk støtter UNESCO-UNEVOC udvikling og formidling af kvalitet i teknik og erhvervsuddannelserne, så denne er tilgængelig for alle.

UNESCO-UNEVOC er forpligtet til at støtte UNESCO's medlemsstater med at sikre adgang til udvikling af kvalitetsevner ved:

- Fremme af videnudveksling, netværk og samarbejde mellem globale *TVET-interessenter" gennem dets platforme
- Udvikling af TVET-programmer af høj kvalitet, der muliggør erhvervsmæssig ungdomsbeskæftigelse, iværksætteri, livs-lang læring og reagerer på de dynamiske kvalifikationskrav
- Fremme af bredt baserede færdighedsudviklingsmuligheder, der er retfærdige og tilgængelige for alle dele af samfundet globalt.
- Ansvarlig for centrale programmer og projekter, se mere ved at klikke på fanen 'Skills for Work and Life'.
- Fremmer yderligere informationsudveksling og peer-learning gennem UNESCO-UNEVOCs TVET-relaterede forskning, publikationer og forskellige online-samfund, herunder TVET Forum og UNEVOC Network Portal.

*TVET: TVET (Technical and Vocational Education and Training) direkte oversat 'teknisk- og erhvervsuddannelse' dvs. erhvervsuddannelserne i Danmark.

Kilde: <https://unevoc.unesco.org/home/UNESCO-UNEVOC%20-%20What%20we%20do>

Concito – Danmarks grønne tænketank.

CONCITO sidder i Ungdomsbyens bestyrelse og deltager som videnspart. De arbejder metodisk med bæredygtighed fx i et projekt med titlen Klimaambassaden. Tænketanken har forskningsbaseret viden om den grønne omstilling om fremtidens fødevarer, fremtidens byer, herunder byggeri, mobilitet og transport, energi og ressourceanvendelse. Dertil kommer viden og kompetencer om børn og unges engagement og deltagelse i aktiviteter, der bidrager til primært grøn omstilling.

Klimaambassaden er CONCITOs kontaktflade med børn og unge, og visionen er at udvikle en faglig **miljømæssig didaktik med udgangspunkt i lokale kommunale projekter**. Den Grønne Rygrad findes inden for de temaerne **Natur, Fødevarer og Sundhed** samt **Klima, Energi og Ressourcer**. Målet er, at Den Grønne Rygrad bliver et naturligt omdrejningspunkt, et grønt curriculum, for praksisnær undervisning i STEM-fagene.

www.concito.dk

Dermed supplerer Klimaambassaden og Ungdomsbyen hinanden med hver sine faglige kompetencer indenfor miljø/klima (Concito) og økonomisk og social/kulturel (Ungdomsbyen) til bæredygtighed.

	<p>EPUC</p> <p>EPUC bidrager didaktisk og metodisk med udvikling af erhvervspædagogikken og dennes bidrag til arbejdet med bæredygtighed og FN's verdensmål. Grundlaget herfor er, at bæredygtighed ikke er et tillæg til de eksisterende undervisningsplaner og fag, men et grundlag der indgår på alle uddannelser</p> <p>EPUC har foretaget kortlægningen "Erhvervsuddannelser og klimaudfordringen – konkrete bidrag til et klimavenligt Danmark og ny profil for erhvervsuddannelserne".</p> <p>Her beskrives en række eksempler på, hvordan bæredygtighed kan oversættes i de konkrete uddannelser. Kortlægningen konkluderer, at der findes rigtig meget materiale, der kan inspirere og give konkrete anbefalinger til, hvordan erhvervsskoler kan arbejde med bæredygtighed og miljø, men at der mangler målrettet materiale til skolens ledelser og bestyrelser der beskriver sammenhængen mellem strategi, drift, undervisning og samarbejde med eksterne aktører om udviklingen af bæredygtighed. Rapporten konkluderer endvidere at mange faglærere arbejder med bæredygtighed og miljø, men at dette oftest sker på initiativ af den enkelte faglærer. Der er behov for at en samlet institutionel indsats for alle faglærere.</p> <p>www.epuc.dk</p>
<p>Hvordan skal projektet forankres eller videreføres efter projektperioden?</p>	<p>Projektet består ikke af enkelt-indsatser som afbrud i den ordinære undervisning, MEN gennem udviklingen af en bæredygtighedsdidaktik sker følgende:</p> <p>Toningen af fagene mod grøn profil i de kompetencemål, som eleverne skal nå, sikrer, at bæredygtigheden integreres i faget fra starten og ikke bliver en løsrevet aktivitet, der skal arbejdes på at fastholde efterfølgende.</p> <p>Succes i projektet = øjeblikkelig implementering og forankring.</p> <p>Et videre perspektiv er, at projektgruppen har været i dialog med Regionens kontor i EU om Erasmus+, og vi nævnte dette projekt. De vurderede, at det efterfølgende meget vel kunne laves til et europæisk projekt - som et strategisk partnerskab i Erasmus+-programmet med europæiske partnere i samarbejde om en fælles-europæisk bæredygtighedsdidaktik for erhvervsskoler.</p>
<p>Hvordan skal resultater og læring formidles?</p>	<p>Projektets resultater formidles gennem et (online)katalog over de tiltag og toninger, fagene gives. Kataloget indeholder 10-12 How-to-modeller + anvisninger omkring bæredygtighedspædagogik.</p> <p>Hver skole afholder 2 offentlige webinarer om indsatsen indenfor et fag, output og fagets grønne profil:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 fra den individuelle indsats 1 fra den fælles indsats. <p>De 6 webinarer + tilhørende materiale gøres efterfølgende offentligt tilgængelige.</p> <p>Projektets erfaringer og indsigter vil dels blive formidlet videre af erhvervsskolerne – og dels vil Ungdomsbyen, Concito, EPUC og UNEVOC-UNESCOs bruge deres platforme til udbredelsen af projektet.</p> <p>Projektet præsenterer løbende gennem resultater og metoder på</p>

	<p>workshops på årsmøder for UNESCO Verdensmålsskoler i foråret 2021 og 2022 og efter projektslut i februar 2023 mhp forankring, udbredelse og deling af projektets resultater tværregionalt, nationalt og globalt.</p> <p>Et side-kick er linket til det andet bæredygtighedsprojekt, som Tradium er partner i under Uddannelsespuljen fra november 2019. Dette projekt er et samarbejde mellem Tradium og 5 andre erhvervsskoler i regionen, hvor udgangspunktet er mere lokalt funderet og uden det nationale/internationale perspektiv. Der skal ske videndeling mellem de 2 projekter, så best/next practice spredes mest muligt i Regionen og videre ud. De 2 projekter overlapper ikke, men supplerer hinanden med elevfokus (og Tradium) som fællesnævner.</p>
Hvordan skal projektet evalueres?	<p>Ungdomsbyen, Ega Gymnasium, Concito, EPUC og UNEVOC-UNESCO er løbende sparringspartnere for erhvervsskolerne i projektet – de vil også stå for den samlede evaluering af projektet, der kommer til udtryk på flere måder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materialekatalog • Webinarer • En kort rapport, der samler op på surveys og undersøgelser undervejs i projektet. • Beskrivelser af projektet og erfaringerne på bl.a. skolernes projekthjemmesider

Effekter

Aktivitetsmål	Output	Kortsigtede mål	Langsigtede mål
<p>At udvikle og afprøve en bæredygtighedsdidaktik målrettet erhvervsskoler.</p> <p>At udvikle bæredygtighedsmodeller og -forløb integreret i fagmål</p> <p>At inspirere til at formidle bæredygtighed som et mindset, der rummer det globale i det lokale</p>	<p>Elever og undervisere på erhvervsskolerne udvikler et mind set inden for bæredygtighed gennem konkrete undervisningstiltag.</p> <p>12 bæredygtighedsforløb på langs og tværs af erhvervsuddannelser udvikles.</p> <p>Webinarer og workshops med lokalt udgangspunkt i et globalt perspektiv</p>	<p>Mindsettet bevirker, at bæredygtighed bliver forstået i et større perspektiv mellem miljø, økonomi og social udvikling.</p> <p>Bæredygtighed integreres i elevernes og undervisningens hverdag og bliver et naturligt, lokalt-globalt mindset</p> <p>Flere undervisere inspireres af de udviklede forløb og bæredygtighedsdidaktikken</p>	<p>Erhvervsskolernes fokus på bæredygtighed skaber kompetente unge, der kan sætte dagsordenen på fremtidens bæredygtige arbejdsmarked og samfund.</p> <p>Elever og undervisere oplever en rød tråd i bæredygtighedsarbejdet fra grundskole til erhvervskompetence, og der sker øget rekruttering til erhvervsuddannelserne</p> <p>Flere uddannelsesinstitutioner arbejder med et globalt helhedsperspektiv på bæredygtighed</p>

Budget:

Udgiftsbudget	2020		2021		2022		Projekt samlet
	RM	Egen-finansiering	RM	Egen-finansiering	RM	Egen-finansiering	
Bæredygtig dannelse							
Overordnede projektudgifter							
Projektledelse, lead	29.750	4.900	44.800	9.800	44.800	9.800	143.850
Projektledelse & adm Leammark	19.250	4.900	26.950	7.700	26.950	8.050	93.800
Projektledelse & adm Mercantec	19.250	4.900	26.950	7.700	26.950	8.050	93.800
Administration Lead	7.000	2.800	14.700	4.900	15.050	4.900	49.350
Procesgruppe PL 3 x 15	15.750		31.500		31.500		78.750
Revision					12.000		12.000
Tværgående videndeling mm.	9.800		19.950		20.000		49.750
Styregruppemøder		7.350		9.800		9.800	26.950
Transport /forplejning skoler	45.000	10.000	45.000	10.000	45.000	10.000	165.000
Oversættelse af materialer					30.000		30.000
I alt	145.800	34.850	209.850	49.900	252.250	50.600	743.250
Fase 1							
Arbejdsgruppemøder	9.800	2.100	9.800	2.100			23.800
Udvikling af forløb	115.500		199.500				315.000
Afprøvning af forløb		36.050		52.500			88.550
Tværgående workshops, undervisere	106.050	19.950	49.350	10.500			185.850
Andre udgifter	30.000	12.000	30.000	8.000			80.000
I alt	261.350	70.100	288.650	73.100	0	0	693.200
Fase 2							
Udvikling af forløb			178.500		105.000		283.500
Afprøvning af forløb				52.500		39.900	92.400
Arbejdsgruppemøder			14.700	4.200	14.700	4.200	37.800
Tværgående workshops, undervisere			49.350	10.500	106.050	19.950	185.850
Andre udgifter			15.000	10.000	15.000	8.000	48.000
I alt	0	0	257.550	77.200	240.750	72.050	647.550
Fase 3							
Erfaringsopsamling					14.700		14.700
Afsluttende workshop					49.350	14.700	64.050
webinarer, 6 stk					59.850	19.950	79.800
Andre udgifter					15.000	8.000	23.000
I alt	0	0	0	0	138.900	42.650	181.550
Ekstern leverandør							
Ungdomsbyen, Concito, Epuc, mfl.	150.000	37.500	300.000	75.000	300.000	75.000	937.500
Egaa Gymnasium	10.000		10.000		10.000		30.000
I alt	160.000	37.500	310.000	75.000	310.000	75.000	967.500
Samlede udgifter	567.150	142.450	1.066.050	275.200	941.900	240.300	3.233.050

Finansieringsbudget	2020	2021	2022	Projekt samlet
Region Midtjylland tilskud	567.150	1.066.050	941.900	2.575.100
Egenfinansiering, skoler	104.950	200.200	165.300	470.450
Ekstern finansiering	37.500	75.000	75.000	187.500
Samlet finansiering	672.100	1.266.250	1.107.200	3.233.050
	25,12%	25,81%	25,51%	25,55%